
ODSETKI USTAWOWE OBOWIĄZUJĄCE OD DNIA 1 STYCZNIA 2016 R.

Wprowadzenie.

Dnia 1 stycznia 2016 r. w życie wchodzi ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 1830).

Ustawa ta spowoduje istotne zmiany w zakresie odsetek ustawowych. Przede wszystkim zmianie ulegną stopy odsetek ustawowych i odsetek maksymalnych. Zmieniony zostanie również sposób ustalania wysokości odsetek ustawowych. Nowelizacja spowoduje ponadto powstanie nowych rodzajów odsetek ustawowych.

Na wstępie przypomnieć należy, że odsetki ustawowe obowiązują wyłącznie w przypadku braku ustalenia (w stosunku prawnym, z którego odsetki wynikają) innej stopy odsetek. Ustalone odsetki umowne nie mogą przekraczać stopy odsetek maksymalnych. W przypadku określenia odsetek umownych w stawce wyższej niż odsetki maksymalne wierzycielowi przysługują odsetki według stawki odsetek maksymalnych.

W wyniku nowelizacji wysokość stóp odsetek związana zostanie ze stopą referencyjną NBP. Zmiany stopy referencyjnej NBP będą wpływały na zmianę stawek odsetek ustawowych bez konieczności zmian przepisów prawa. Stopa referencyjna NBP wynosi aktualnie 1,50%¹.

Wysokość odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie ogłaszana będzie w drodze obwieszczenia przez Ministra Sprawiedliwości w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Z kolei wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych ogłaszana będzie w ten sam sposób przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

W nowym stanie prawnym istnieć będą trzy rodzaje odsetek ustawowych:

1. ustawowe odsetki kapitałowe – uregulowane w art. 359 k.c.;
2. ustawowe odsetki za opóźnienie (obowiązujące w relacjach B2Cⁱⁱ i C2Cⁱⁱⁱ) – uregulowane w art. 481 k.c.;
3. ustawowe odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych (obowiązujące w relacjach B2B^{iv} i B2A^v) – uregulowane w art. 4, art. 7 i art. 8 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Odsetki kapitałowe.

Odsetki kapitałowe stanowią wynagrodzenie za korzystanie z pieniądza. Jako przykład podać należy odsetki od pożyczonej kwoty pieniężnej.

W braku określenia wysokości odsetek kapitałowych w treści czynności prawnej, ustawie, orzeczeniu sądu lub decyzji właściwego organu zastosowanie mają ustawowe odsetki kapitałowe w wysokości równej stopie referencyjnej NBP powiększonej o 3,5 punktów procentowych (art. 359 § 2 k.c.).

Z kolei maksymalne odsetki kapitałowe równe są dwukrotności ustawowych odsetek kapitałowych (art. 359 § 3 k.c.).

Wobec tego od dnia 1 stycznia 2016 r. ustawowe odsetki kapitałowe wynosić będą 5% a maksymalne odsetki kapitałowe wynosić będą 10%.

Odsetki za opóźnienie w relacjach B2C i C2C.

Odsetki za opóźnienie przysługują wierzycielowi w sytuacji, gdy dłużnik opóźnia się z płatnością w stosunku do terminu płatności. Odsetki za opóźnienie są z jednej strony swego rodzaju odszkodowaniem dla wierzyciela za brak środków pieniężnych po jego stronie a z drugiej strony stanowią sankcję dla dłużnika za opóźnianie się w realizacji jego zobowiązania. Odsetki za opóźnienie przysługują wierzycielowi choćby nie poniósł on żadnej szkody (są oderwane od szkody) i niezależnie od tego czy dłużnik ponosi odpowiedzialność za opóźnienie (są oderwane od winy).

W braku określenia odsetek za opóźnienie w treści czynności prawnej, ustawie, orzeczeniu sądu lub decyzji właściwego organu, zastosowanie co do zasady mają ustawowe odsetki za opóźnienie w wysokości równej stopie referencyjnej NBP powiększonej o 5,5 punktów procentowych (art. 481 § 2 k.c.).

Z kolei maksymalne odsetki za opóźnienie równe są dwukrotności ustawowych odsetek za opóźnienie (art. 481 § 2¹ k.c.).

Wobec tego od dnia 1 stycznia 2016 r. ustawowe odsetki za opóźnienie wynosić będą 7% a maksymalne odsetki za opóźnienie wynosić będą 14%.

Odsetki za opóźnienie w relacjach B2B i B2A.

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych stanowi *lex specialis* w stosunku do uregulowań kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 2 ustawy stosuje się ją do transakcji handlowych, których wyłącznymi stronami są przedsiębiorcy i organy administracji publicznej (relacje B2B, B2A i rzadko spotykane A2A^{vi}).

W przypadku transakcji handlowych nie mają zastosowania ustawowe odsetki za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 k.c. W braku określenia odsetek za opóźnienie w treści czynności prawnej, ustawie, orzeczeniu sądu lub decyzji właściwego organu, w relacjach B2B i B2A zastosowanie mają ustawowe odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych w wysokości równej stopie referencyjnej NBP powiększonej o 8 punktów procentowych (art. 4 pkt 3 ustawy).

Ustawa nie reguluje w sposób odrębny wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych, wobec czego zastosowanie mają maksymalne odsetki za opóźnienie określone w art. 481 § 2¹ k.c.

Wobec tego od dnia 1 stycznia 2016 r. ustawowe odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych wynosić będą 9,50% a maksymalne odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych wynosić będą 14%.

Podsumowanie.

Zbiorcze zestawienie odsetek ustawowych obowiązujących od dnia 1 stycznia 2016 r. obrazuje poniższa tabela.

stopy odsetek obowiązujące od dnia 1 stycznia 2016 r.

	stopa podstawowa	stopa maksymalna
odsetki kapitałowe	5%	10%
odsetki za opóźnienie	7%	14%
odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych	9,5%	14%

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 15 grudnia 2015 r.

ⁱ stan na dzień 15 grudnia 2015 r. według www.nbp.pl.

ⁱⁱ B2C – business-to-consumer, transakcje pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

ⁱⁱⁱ C2C – consumer-to-consumer, transakcje pomiędzy konsumentami.

^{iv} B2B – business-to-business, transakcje pomiędzy przedsiębiorcami.

^v B2A – business-to-administration, transakcje pomiędzy przedsiębiorcami a administracją publiczną.

^{vi} A2A – administration-to-administration, transakcje wewnątrz administracji publicznej.